

PRAVOSUDNI MONITOR

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O REFORMAMA U PRAVOSUĐU

11
BROJ
AVGUST

SADRŽAJ

TEMA 1

Tomković: Pritvorenici Istražnog zatvora najavili štrajk i blokadu sudova

TEMA 2

Sutkinja Rabrenović prekršila Etički kodeks sudija

TEMA 3

Disciplinska odgovornost sudija i državnih tužilaca u 2025. godini

TEMA 4

Osnovni sud pomaže Višem sudu u Podgorici da poboljša efikasnost, još se čeka na pravosudni kvart

TEMA 5

Od početka godine u Osnovnom sudu u Nikšiću riješeno više od 99% predmeta u odnosu na priliv

TEMA 6

Sudovi za prekršaje u Podgorici i Bijelom Polju dobili rukovodiocce

TEMA 1

TOMKOVIĆ: PRITVORENICI ISTRAŽNOG ZATVORA NAJAVILI ŠTRAJK I BLOKADU SUDOVA

Pritvorenici Istražnog zatvora u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS) u Spužu počće 15. septembra štrajk gladu i blokadu sudova. Tvrdje da će ovakav vid nezadovoljstva trajati sve do ispunjenja njihovih zahtjeva, piše u dopisu koji je u njihovo ime objavio advokat Nikola Tomković.

Oni su nezadovoljni uslovima u Istražnom zatvoru, ali prije svega zbog toga što u pritvoru ostaju duže nego što je neophodno.

„Zbog nepoštovanja Zakona i Ustava Crne Gore i prava na odbranu i pravično suđenje koje nam je Zakonom zagarantovano, dužine pritvora i uslova u kojima boravimo, prinuđeni smo da otkazemo svaki vidi pravne pomoći i nedolazak na zakazana suđenja, a naše porodice će protestovati ispred institucija”, navodi se u dopisu.

Foto: Boris Pejović

Prema Zakonu o krivičnom postupku pritvor može da traje maksimalno do tri godine prije donošenja prvostepene presude. U praksi se dešava da pritvorenici nastave boravak u Istražnom zatvoru još dugo vremena nakon prvostepene presude, sve dok ta presuda ne postane pravosnažna.

Pritvorenici Istražnog zatvora u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS) u Spužu počće 15. septembra štrajk glađu i blokadu sudova. Tvrde da će ovakav vid nezadovoljstva trajati sve do ispunjenja njihovih zahtjeva, piše u dopisu koji je u njihovo ime objavio advokat Nikola Tomković.

Podsjetimo, pritvorenici, koji su i unazad nekoliko mjeseci štrajkovali glađu, ukazuju da pritvori traju više od kazne i produžavaju se po istom šablonu „izmontiranih optužnica”.

„Jemstva su mrtvo slovo na papiru, nepoštovanje odluka evropskih sudova, potvrđivanje optužnica bez čitanja i provjere sa iskonstruisanim činjenicama koje su čist falsifikat... Nećemo dozvoliti da budemo ‘žrtvena jagnjad’ u zatvaranju Poglavlja 23 i 24, jer smo i mi nečiji roditelji, nečija djeca, članovi porodica, državljani ove zemlje i nećemo dati da se neko grubo i nezakonito igra sa našim sudbinama”, poručili su pritvorenici.

Advokat Zdravko Begović ističe da sasvim drugačije treba postupati prema pritvorenicima. Tim prije što je, kako kaže, Istražni zatvor prebukiran i što mnogi pritvorenici borave u njemu duže nego što treba.

„Takozvana alternativna sredstva - jemstvo, boravak u prostorijama za stanovanje ili obavezno javljanje državnom organu apsolutno su zapostavljeni, iako Zakonik o krivičnom postupku apostrofira postojanje takvih mjera kao alternative pritvoru”, podsjetio je Begović u razgovoru za Portal ETV.

Univerzitetski profesor i bivši sudija Evropskog suda za ljudska prava Nebojša Vučinić je za ETV kazao da su vlasti morale da preduzmu adekvatne mjere da bi obezbijedile uslove u zatvoru u skladu sa standardima koje predviđaju Savjet Evrope i Komitet protiv mučenja i torture. U martu je javnost obaviještena da je u Istražnom zatvoru duplo više pritvorenika od planiranog.

„Tu su tačno i decidno navedeni uslovi koliko kvadratnih metara po pritvoreniku, kakvi su uslovi što se tiče provjetravanja, grijanja, hlađenja, tople vode. To je prije svega odgovornost vlasti”, objašnjava Vučinić.

Na kraju, pritvorenici spuškog zatvora pozvali su u dopisu ambasadora Evropske unije u Crnoj Gori Johana Satlera i nevladine organizacije da provjere njihove navode. Pozvali su da ih posjete i ministar pravde Bojan Božović, predsjednik Višeg suda Zoran Radović i predsjednica Vrhovnog suda Valentina Pavličić i traže da se usaglase rješenja koja bi bila po Zakonu i Ustavu Crne Gore, uz poštovanje odredbi Evropskog suda za ljudska prava.

Iz vlasti nije bilo komentara na najavu štrajka i blokadu sudova.

Komisija za etički kodeks sudija utvrdila je da je sutkinja Višeg suda u Podgorici Nada Rabrenović prekršila kodeks jer 10. aprila nije omogućila novinarima da prisustvuju kontroli optužnice protiv bivše direktorice Agencije za sprečavanje korupcije Jelene Perović i njene nekadašnje pomoćnice Nine Paović, koje su bile osumnjičene za zloupotrebu službenog položaja. Sudski savjet je, naknadno, jednoglasno potvrdio odluku Komisije, koja još uvijek nije objavljena na sajtu Sudskog savjeta.

TEMA 2

SUTKINJA RABRENOVIĆ PREKRŠILA ETIČKI KODEKS SUDIJA

Komisija za etički kodeks sudija utvrdila je da je sutkinja Višeg suda u Podgorici Nada Rabrenović prekršila kodeks jer 10. aprila nije omogućila novinarima da prisustvuju kontroli optužnice protiv bivše direktorice Agencije za sprečavanje korupcije Jelene Perović i njene nekadašnje pomoćnice Nine Paović, koje su bile osumnjičene za zloupotrebu službenog položaja. Sudski savjet je, naknadno, jednoglasno potvrdio odluku Komisije.

Foto: Libertas Press/Savo Prelević

Komisija, kojom predsjedava advokat Dražen Medojević, zaključila je da je sutkinja Rabrenović „doprinijela urušavanju povjerenja javnosti u pravosuđe i da je takvim postupanjem povrijedila odredbe člana 7 stav 1 Etičkog kodeksa sudija“.

Komisija je objasnila da njihov zaključak „proizlazi iz činjenice da su povjerenje javnosti u pravosudni sistem i integritet sudstva od najveće važnosti u modernim demokratskim društvima. Nosioći sudijske funkcije, kako pojedinačno, tako i kolektivno, moraju cijiniti sudijsku funkciju kao izraz javnog povjerenja i u obavljanju sudijske funkcije moraju nastojati da održavaju i unapređuju povjerenje u sudski sistem, čiji su eksponenti“, piše u odluci čije je djelove objavio portal Libertas press.

Sudije su, navodi se dalje u odluci, „dužne da preduzimaju sve potrebne mjere kako bi se osigurala javnost suđenja, budući da poštovanje principa javnosti predstavlja, ne samo zakonsku obavezu, već i etički standard sudijske funkcije“.

Iako se u odluci naglašava značaj javnosti, tj. transparentnosti suđenja u funkciji jačanja povjerenja javnosti u sudstvo, na

sajtu Sudskog savjeta Crne Gore još uvijek nije objavljena ova odluka Komisije za etički kodeks.

Iz objavljenih djelova obrazloženja odluke nije jasno da li je 10. aprila u Višem sudu u Podgorici bilo moguće organizovati ročište kojem bi prisustvovali novinari, ili je odluku da mediji ne prisustvuju tom ročištu sutkinja Rabrenović donijela bez opravdanja. *Akcija za ljudska prava* je ranije ukazivala na neophodnost objavljivanja svih odluka Sudskog savjeta kako bi javnost pravovremeno bila upoznata sa svim neophodnim detaljima.

Podsjetimo, preispitivanje postupka sutkinje Rabrenović iz aprila inicirala je predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Valentina Pavličić. Ona je konstatovala da su postupkom Nade Rabrenović „narušeni principi stručnosti, profesionalnosti i radne posvećenosti, integritet sudijske funkcije i javnost postupka”.

Sutkinja Rabrenović je u izjašnjenju Komisiji negirala da je novinarima zabranila da prisustvuju ročištu.

“Sutkinja Rabrenović navodi da je bila upoznata sa interesovanjem medija za ovaj predmet zbog čega je pozvala rukovodioca obezbjeđenja kojeg je zamolila da novinarima kaže da se ročište održava u kancelariji zbog zauzetosti sudnica, tako da nema prostornih mogućnosti da prisustvuju istom, iz čega se jasno zaključuje da nije zabranila prisustvo novinara predmetnom ročištu, niti je sa ročišta isključena javnost”, piše u odluci Komisije.

Iako je odluka koju je potvrdio Sudski savjet konačna, sutkinja Nada Rabrenović protiv nje može da pokrene upravni spor, tj. da se obrati Upravnom sudu koji bi provjerio njenu zakonitost.

Tokom prvih šest mjeseci ove godine Sudski i Tužilački savet donijeli su pet odluka o disciplinskoj odgovornosti sudija i državnih tužilaca.

TEMA 3

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST SUDIJA I DRŽAVNIH TUŽILACA U 2025. GODINI

Tokom prvih šest mjeseci ove godine Sudski i Tužilački savet donijeli su pet odluka o disciplinskoj odgovornosti sudija i državnih tužilaca.

Sudski savjet je razmatrao ukupno tri predmeta, a samo u onom pokrenutom protiv sutkinje Višeg suda u Podgorici Suzane Mugoše je utvrđena odgovornost. Sa druge strane, Tužilački savjet je donio dvije odluke za isti predmet protiv specijalne državne tužiteljke Lidije Mitrović.

Sudski savjet je u februaru 2025. utvrdio da je sutkinja Suzana Mugoša prekršila disciplinsku odgovornost zbog izjave da je presuda Apelacionog suda u slučaju Državni udar „kupljena“. To je kvalifikovano kao teži disciplinski prekršaj, pa joj je izrečena mjera umanjjenja zarade za 30% u trajanju od tri mjeseca i zabrana napredovanja tokom dvije godine. Vrhovni sud Crne Gore je, odlučujući po žalbi, odbio njene navode i potvrdio odluku Sudskog savjeta, koja je time postala pravosnažna.

Drugi predmet pred Sudskim savjetom se odnosio na nedostavljanje podataka o imovini i prihodima sudije za 2022. godinu. Predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti je 14. marta 2025. godine odbijen uz obrazloženje da se radilo o „nenamjernom previdu“ i da zakonska formulacija „ne dostavlja“ podrazumijeva kontinuirano kršenje obaveze, a ne jednokratni propust. Na taj način je nastavljena ranija praksa prema kojoj je gotovo nemoguće utvrditi odgovornost sudija za neprijavljivanje imovine. Takvo tumačenje faktički onemogućava sankcionisanje, jer zakon ne propisuje da je ponovljeni propust uslov za odgovornost.

Treći predmet se odnosio na navodno neopravdano odsustvo sutkinje Suda za prekršaje u Bijelom Polju, odjeljenja u Plavu, koja nije bila na poslu od 14. do 23. januara 2025. godine. Predlog za pokretanje disciplinskog postupka zasnivao se na navodima da je odsustvovala sa posla pet dana uzastopno, da nije obavijestila predsjednika suda o odsustvu, niti dostavila potvrdu o privremenoj spriječenosti. Međutim, Disciplinsko vijeće je predlog odbilo jer je utvrđeno da je sutkinja, u međuvremenu, dostavila izvještaj o bolovanju koji se odnosi na sporni period, te da je 7. februara 2025. godine elektronskom poštom obavijestila predsjednika o odsustvu.

Pred Tužilačkim savjetom su se ove godine našli predmeti u vezi sa državnom tužiteljkom Lidijom Mitrović. Disciplinsko vijeće je 28. marta 2025. godine utvrdilo odgovornost Mitrovićeve zbog neopravdanog nepostupanja u zakonom propisanim rokovima, što je dovelo do zastarjelosti krivičnog gonjenja, i izreklo joj mjeru umanjenja zarade za 20% u trajanju od tri mjeseca.

Vrhovni sud je, odlučujući po njenoj žalbi, 29. maja 2025. ukinuo tu odluku i predmet vratio na ponovni postupak i odlučivanje. Međutim, prije nego što je taj postupak ponovo počeo, Tužilački savjet je 5. juna donio odluku o razrješenju tužiteljke, jer je pravosnažno osuđena za krivično djelo zloupotreba službenog položaja i izrečena joj je kazna zatvora od sedam mjeseci. Budući da je razrješenjem prestala njena funkcija državne tužiteljke, vođenje disciplinskog postupka više nije bilo moguće.

Tokom prve polovine 2025. godine donijet je mali broj odluka o disciplinskoj odgovornosti, a posebno zabrinjava što je nastavljena praksa tumačenja prekršaja kojim se ne sankcionišu sudije zbog neprijavljivanja imovine. Podsjećamo, Evropska komisija u svojim izvještajima dosljedno naglašava da postupci disciplinske odgovornosti, naročito u predmetima neprijavljivanja imovine, moraju biti djelotvorniji. Isto se navodi i u završnim mjerilima za poglavlje 23, gdje su odgovornost i integritet pravosuđa prepoznati kao jedan od važnih uslova za napredak u evropskim integracijama.

Osim sa manjkom sudija, crnogorsko sudstvo se decenijama suočava sa manjkom prostornih kapaciteta. Dugo se najavljuju projekti koji bi riješili taj problem, ali za sada još ništa od izgradnje pravosudnog kvarta.

TEMA 4

OSNOVNI SUD POMAŽE VIŠEM SUDU U PODGORICI DA POBOLJŠA EFIKASNOST, JOŠ SE ČEKA NA PRAVOSUDNI KVART

Osim sa manjkom sudija, crnogorsko sudstvo se decenijama suočava sa manjkom prostornih kapaciteta i slabijom efikasnošću. Dugo se najavljuju projekti koji bi riješili taj problem, ali za sada još ništa od izgradnje pravosudnog kvarta. Iako je ministar pravde Bojan Božović najavio da će do sredine jula saopštiti lokaciju budućeg pravosudnog kvarta u Podgorici, to se još uvijek nije desilo.

To je obećao na konferenciji “Ka nezavisnosti pravosuđa u Crnoj Gori – procjena sprovođenja preporuka Specijalne izjaviteljke UN iz 2024. godine o nezavisnosti sudija i advokata u Crnoj Gori”, koju je početkom jula organizovala HRA.

„U dnevnoj sam komunikaciji sa gradonačelnikom Podgorice i prije 15. jula izaći ćemo sa novim informacijama, jasnim lokacijama gdje će pravosudni kvart da bude izgrađen. Vjerujem da će tu informaciju usvojiti Vlada i da ćemo konačno imati jedno trajno rješenje, jer dosadašnja rješenja nisu realizovana“, saopštio je tada Božović.

Vrhovni sud Crne Gore je krenuo ka rješavanju problema, pa će ubuduće djelimično biti olakšano funkcionisanje Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici, koje vodi najsloženije sudske postupke, tako što od septembra sudije tog suda mogu dva puta sedmično da koriste veliku sudnicu podgoričkog Osnovnog suda.

„To će omogućiti efikasnije vođenje postupaka u predmetima sa velikim brojem pritvorenih lica i učestalije zakazivanje glavnih pretresa, kako u pritvorskim, tako i u predmetima organizovanog kriminala i korupcije“, piše u saopštenju predsjednice Vrhovnog suda, Valentine Pavličić.

Akcija za ljudska prava pozdravlja odluku Vrhovnog suda, jer se i ranije zalagala da okolne institucije izađu u susret Višem sudu.

Osim u sudovima, mjesta je sve manje i u Istražnom zatvoru u Spužu. U martu je crnogorska javnost saznala da je u tom zatvoru dvostruko više pritvorenika od predviđenih kapaciteta. Iz Vrhovnog suda su, između ostalog, obećali da će sprovesti mjere za zaštitu prava pritvorenika.

„S tim u vezi, predsjedniku Višeg suda u Podgorici je pisanim putem sugerisano da, kroz internu organizaciju i u saradnji sa predsjednikom Krivičnog odjeljenja, obezbijedi brže odlučivanje u predmetima u kojima su određeni pritvori, posebno u onim postupcima koji traju duže vrijeme“, navodi se u saopštenju predsjednice Vrhovnog suda.

Ona je pozdravila i mjere koje se sprovode u UIKS-u, a odnose se na rasterećenje smještajnih kapaciteta u Istražnom zatvoru u Spužu.

Da li su te mjere efikasne i dovoljne za rješavanje problema u Istražnom zatvoru provjeriće do kraja godine predstavnici Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), koji, kako je planirano, treba da posjete Crnu Goru.

Koliko dobro upravljanje i posvećenost mogu da daju rezultat, najbolje pokazuje primjer nikšićkog Osnovnog suda. U tom sudu je riješeno više od 99% predmeta u odnosu na broj pristiglih u prvoj polovini 2025. godine.

TEMA 5

OD POČETKA GODINE U OSNOVNOM SUDU U NIKŠIĆU RIJEŠENO VIŠE OD 99% PREDMETA U ODNOSU NA PRILIV

Koliko dobro upravljanje i posvećenost mogu da daju rezultat, najbolje pokazuje primjer nikšićkog Osnovnog suda. U tom sudu je riješeno više od 99% predmeta u odnosu na broj pristiglih u prvoj polovini 2025. godine.

Foto: Freepik

„Ovakvom rezultatu rada doprinijela je posebna angažovanost i posvećenost postupajućih sudija i svih zaposlenih u sudu, analiza dužine trajanja postupka na sjednicama sudskih odjeljenja, kao i na sjednicama svih sudija, te mjere koje se tiču efikasnog postupanja u svim segmenatima rada suda, a sve sa ciljem obezbjeđenja prava na suđenje u razumnom roku”, saopšteno je iz nikšićkog suda kojim rukovodi Sanja Nikić .

Statistika pokazuje da je u odnosu na isti period prošle godine broj predmeta koji su riješeni u odnosu na priliv veći za oko pet procenata. I sve to je postignuto sa manjim brojem

sudija od planiranog. Naime, u nikšićkom Osnovnom sudu je tokom prvih šest mjeseci na predmetima radilo 12 sudija, uključujući predsjednicu suda, iako je prema sistematizaciji za taj posao planirano 15 sudija.

Prema podacima Sudskog savjeta iz jula, osnovnim sudovima sjeverne regije nedostajalo je 17 sudija, u južnoj 12, a u centralnoj regiji osam. Posljednji oglas za izbor sudija u centralnoj i južnoj regiji bio je raspisan u martu ove godine, kada je izabrano 15 kandidata za sudijske funkcije. Ako proces izbora novih sudija bude tekao po planu, upražnjena mjesta u nikšićkom Osnovnom sudu bi u najboljem slučaju mogla da budu popunjena tek tokom maja i juna 2026. godine.

Nikšićki sud je, ističu u saopštenju, ostvario dobre rezultate i kada je u pitanju rješavanje predmeta u odnosu na ukupan broj. Od ukupno 5312 predmeta svih vrsta, riješeno je 2690 predmeta ili 50,72 odsto.

Iz nikšićkog Osnovnog suda ističu i to da su u svega 73 predmeta odluke ukinute nakon žalbe, što predstavlja 18,53% od ukupnog broja predmeta u kojima su se stranke žalile.

U sudu su konstatovali problem koji se odnosi na predmete starije od tri godine.

„Na dan 30. 6. 2024. godine u ovom sudu bilo je 320 neriješenih predmeta starijih od tri godine, dok je u istom periodu tekuće godine taj broj 274 predmeta, dakle za 46 predmeta manje, što znači da su uloženi dodatni naponi i u rješavanju predmeta starijih od tri godine”, navode iz nikšićkog Osnovnog suda.

U posljednjem Izvještaju specijalizovanog tijela Savjeta Evrope - Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), objavljenom prošle godine, konstatovano je da je efikasnost crnogorskog sudstva tokom 2022. godine bila pogoršana. Tako je, između ostalog, zabilježeno da su, kada je riječ o vremenu potrebnom za rješavanje predmeta, prvostepeni sudovi ostali najmanje efikasni sa 239 dana u građanskim i trgovinskim sporovima.

Sudija podgoričkog Suda za prekršaje, Branko Vujačić, izabran je za predsjednika tog suda, a sudija Vukajlo Smolović za predsjednika bjelopoljskog Suda za prekršaje. To je odlučio Sudski savjet na sjednici održanoj 27. avgusta.

TEMA 6

SUDOV ZA PREKRŠAJE U PODGORICI I BIJELOM POLJU DOBILI RUKOVODIOCE

Sudija podgoričkog Suda za prekršaje, Branko Vujačić, izabran je za predsjednika tog suda, a sudija Vukajlo Smolović za predsjednika bjelopoljskog Suda za prekršaje. To je odlučio Sudski savjet na sjednici održanoj 27. avgusta.

Foto: Arhiva Sudskog savjeta

Na konkursu za predsjednika Suda za prekršaje u Podgorici intervjuisano je dvoje sudija, dok je za rukovodioca bjelopoljskog suda intervjuisano troje kandidata za tu funkciju.

Na sjednici je konstatovan i prestanak funkcije Ani Stojanovski, sutkinji Osnovnog suda u Podgorici, koja je podnijela ostavku zbog prelaska na drugu funkciju, i raspisan je interni oglas za popunjavanje jednog sudijskog mjesta u tom sudu.